

TOUTAIMEN LISÄÄNTYMISTÄ SEURATAAN

Missä määrin toutain lisääntyy Kulo-Rautaveden alueella sekä Kokemäenjoen yläjuoksulla ja Loimijoen alaosissa? Tätä selvitetään viime kesänä verkkokoekalastusten ja poikasnuotusten avulla.

Työ oli jatkoa Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen vuotta aiemmin tekemälle esitutkimukselle. Hämeen ja Varsinais-Suomen TE-keskusten kalatalousyksiköt tilasivat työt ja rahoitus järjestyi Kokemäenjoen voimalaitosten kalatalousmaksuvaroista. Luontaisen lisääntymisen seuranta tuo tietoa toutainkantojen tilasta ja auttaa mahdollisten hoitotoimenpiteiden suunnittelussa.

Alun perin toutainta on esiintynyt Suomessa osassa Kokemäenjoen vesistöä, Kymijoen alaosissa ja paikoin Suomenlahden rannikolla. Jokien patoaminen ja perkaukset sekä vesien likaantuminen tuhosivat toutaimen kutupaikat ja lisääntymisen ja ajoivat

lajin ahtaalle. Se säilyi hyvin harvalukuisena vain Kokemäenjoen vesistössä, mutta Kymijoen ja Suomenlahden kannat hävisivät kokonaan. Toutain arvioitiin silloin erittäin uhanalaiseksi lajiksi.

Viljelytoiminta alkoi 1980-luvulla ja 90-luvun aikana toutainkannat elpyivät ja vahvistuivat huomattavasti istutusten ansiosta. Särkikalana laji ei kuitenkaan nauti varuksetonta suosiota kalamiesten keskuudessa. Kannat runsastuivat monen mielestä jopa epätoivotulla tavalla ja istutuksia ei ole käytännössä tehty vuoden 2000 jälkeen. Toutainta pidetään kuitenkin edelleen kalana, jonka olemassaolo on vaarantunut. EU:n luontodirektiivissä toutain on luokiteltu lajiksi, jonka kantojen tilasta Suomen on aika ajoin raportoitava EU:lle.

Poikasnuotuksissa saatiin kesänvanhoja toutaimen poikasista kaikkialta nuottauspaikoilta Kokemäenjoen yläosasta ja Loimijoen alaosasta. Samoin Kulo- ja Rautaveden verkkokalastuksissa

saatiin nuoria luonnossa lisääntyneitä toutaimia lähes kaikilta havaintoalueilta. Myöskään Kulo-Rautaveden saalistilastot eivät ainkaan toistaiseksi ole notkahtaneet alaspäin istutusten päättymisen jälkeen. Alustavien tulosten perusteella toutainkantojen tila vaikuttaa siten lupaavalta. Luonnonkudusta peräisin olevien poikasten ja nuorten kalojen esiintyminen laajalla alueella viittaisi siihen, että lisääntymiseen soveltuvia paikkoja vielä löytyy. Säännöllisten istutusten runsastuttama kutukanta ja viimeisten vuosikymmenien aikana parantunut veden laatu ovat siten todennäköisesti yhdessä elvyttäneet toutaimen luontaisen lisääntymisen. Pystyykö pelkkä luontainen lisääntyminen ylläpitämään kalastettavan toutainkannan jatkossa? Tämä jää nähtäväksi, sillä toutain on varsin pitkäikäinen kala ja saaliissa on vielä paljon 90-luvun istutuksista peräisin olevia kaloja.

Olli Piironen

Poikasnuotan vefoa Kokemäenjoen yläosalla.

Kuva: Pekka Westerling